

Д-р Константин Л. Вълчев

**ПРОЕКТО-УСТАВ
НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЕНОРИЙСКА
ЦЪРКВА В БЪЛГАРИЯ**

ПРОЕКТО-УСТАВ
НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЕНОРИЙСКА
ЦЪРКВА В БЪЛГАРИЯ

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПРОМЕНИ НА ЧАСТ ПЪРВА, ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА-ЦЪРКВА И ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО И ЧАСТ ПЕТА, ГЛАВА ТРЕТА - ЕДИНЕН СИНОДАЛЕН РЕГИСТЪР НА ИМОТИТЕ, СОБСТВЕНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА - БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ, МИТРОПОЛИИТЕ, ЦЪРКВИТЕ И МАНАСТИРИТЕ, НА УСТАВА НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА-БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ (УБПЦ-БП).

от

Д-р Константин Лазаров Вълчев, член от Българската източно православна епархия в САЩ, Канада и Австралия на VI Църковно - народен събор в Рилската света обител през 2008 г. и по настоящем член за следвщия Църковен Събор. Като такъв по Чл.27, Ал.1 на УБПЦ-БП има право да дава предложения за промени на УБПЦ-БП.

УВОД

*Изминаха осем години от приемането на УСТАВА НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА - БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ (УБПЦ-БП) на 11 декември 2008 г. Като делегат на първите две сесии, нося лична отговорност за по-голяма част от нейното съдържание, макар и да не съм бил съгласен с някои приети предложения. Демократичният принцип на управление на нашата Църква изисква, да се съгласим и да приемем мнението на мнозинството. Едно мое предложение беше прието, **Чл. 121 (21)**.*

*Няма идеален Устав! След време, когато Уставът се приложи на практика, се установява, че сме направили грешки с приемането на едни предложения вместо други. Това е нормално, и за щастие има и следващ Църковен събор, на който могат и трябва тези грешки да се поправят. Добре известно е, че и най-добрия устав, ако не се прилага, губи своето значение и остава само къс хартия. Ако не се изпълнява, говори най-малко за липса на уважение и респект към решенията на най-висшия законодателен орган в нашата църква - Църковния събор. Ако се изпълнява, улеснява ежедневната работа и най-важно, само решенията съобразени с него, имат законна сила. Като изключение, Св. Синод в пълен състав може: "**Чл.58, 12**, да приема синодални наредби за устройството и управлението на Църквата в неотложни случаи и да ги внася за разглеждане в първия свикан след издаването им Църковен събор."*

Всеко наше действие свързано с живота на Църквата трябва да бъде само в нейна полза. Ако някои постановления не са от полза за Църквата, те трябва да се заменят или коригират.

Промяна на УБПЦ-БП е само едно от нещата, които би трябвало да се направят, за да може нашата Църква отново здраво да стъпи на краката си.

През последното столетие светът е свидетел на огромен прогрес, най-вече в областта на техниката, медицината, науката и за жалост в военната индустрия! Светът е на прага на самоунищожение! Чрез интернет, хората имат достъп до необятни източници на знание и

информация. На публично място ще видим млади хора с телефони в ръка, но те са вече и камери и компютъри и каквото ни дойде на ум. Те се използват не само на публични места, но и на масата по време на хранене, в леглото, навсякъде, дори и в св. Олтар! Младите хора живеят друг живот, не като нас по-старите. Голяма част от младите българи не са водени на църква от техните родители с изключение може би на Великден! Посещението на църквата на Великден е останало като хубава традиция, която съдържа едно дълбоко чувство на патриотизъм, на любов и респект към нашата Църква. Този факт показва неразривната връзка между християнския ни народ и Църквата. Младите хора идват в църква със светнали лица и с нетърпение чакат да чуят: "Христос воскрес" - "Воистина воскрес", но много малко от тях остават на Възкресната литургия. За съжаление има отлив от църквите! Това явление е глобално. В някои страни църкви са преустроени на ресторанти, салони за физкултура и др. Нуждаем се от ново възраждане, нова евангелизация на нацията, което предлага и Св. Синод на Българската православна църква в едно от последните си обръщения към българския народ.

През последните 70 години нашата Църква преживя тежки години на гонения, разкол, досиета и др. Тя загуби част от своя авторитет. Това се отрази на нейната способност да ръководи по-успешно паството си, така както повеляват нейните правила и закони.

Преди няколко десетилетия никой от нас не е очаквал, че ще дойде време да сключват брак хомосексуалисти, да имат право да осиновяват деца и да организират паради в много страни на света. Около 50% от сключилите брак се развеждат. Стана на мода все повече млади двойки да живеят години на ред без сключен брак и да отглеждат извънбрачни деца. Абортите се узакониха! В много страни на Запад на лекарите се позволява, по желание на пациента, да му се инжектира смъртоносен коктейл и по този начин, лекарят от лечител, пазител на живота на пациентите, става палач! В този дух, могат много други неща да се кажат. Всичко това показва, че е обявена негласно война срещу

християнската цивилизация в целия свят. Голяма част от политиците са оръдия на голямия капитал, на тези, които дирижират събитията в света. Църквата за тях няма място в живот на хората. От тук произтича и отказа да се приеме предметът религия, като задължителен предмет в училищата. Този факт показва, че е необходимо Църквата да извоюва своята финансова и политическа независимост от държавата и силовите групировки, за да запази своята независимост и свобода на действие. За да бъде силна, Църквата би трябвало да има по-широк контакт с християнския ни народ, да го въвлече в живота на църквата и да разчита на неговата любов и помощ.

От малкото факти, изложени по-горе се вижда, че Църквата изживява много труден период. Тя е атакувана от всички посоки, и за да се запази е принудена да се затваря в себе си, и по този начин се отдалечава от православния народ. Колкото са повече активните членове на Църквата, толкова тя ще стои по-стабилно на краката си. Христианизацията на народа ни е първа необходимост. Възраждането на християнството е и възраждане на нашата нация и на нашата Църква. Преди 80 години, когато бях дете, църквите бяха пълни с народ, работата на свещениците беше лесна, хората отиваха при тях, сега е обратното, свещеникът трябва да отиде при народа, като мисионер, проповедник. Трудна мисия, изискваща познания, опит, желание и най-важното - любов към хората, за да се привлекът колкото се може повече сърца да приемат Христа за свой спасител.

На осмия Църковно-народен събор, премахнахме думата "народен" и стана, Църковен събор, защото сме нямали миряни запознати с църковните дела! Отнехме правото на членовете на църквите да избират своите свещеници. Онехме правото на собственост на църквите върху недвижимите им имоти. Всичко това създаде един изкуствен и нежелан ров, между клира и християнския народ. Тази тенденция руши основите на нашата Църква, защото противопоставя клира на народа.

Като неделима част от необходими промени в дейността на Църквата е и промяна на УБПЦ-БП. Ето защо предлагаме промени на Част първа,

Глава дванадесета - Църква и Църковно настоятелство и Част пета, Глава трета - Единен Синодален регистър на имотите, собственост на Българската Православна Църква-Българска Патриаршия, митрополиите, църквите и манастирите.

Предложени са постановления, които са били включени по-рано в Устави на БПЦ, а също са прибавени постановления от Уставите на стогодишни църкви в Канада и Америка. Предлаганият Проект-Устав на Българската Православна Енорийска Църква в България (ПУБПЕЦ) се различава малко от Устава на "Св. Димитър Българска Източно Православна Църква" в гр. Брамpton, Онтарио, Канада. Той е в сила от десет години, и до сега не е било необходимо да се променя. Този устав е одобрен от Негово Високопреосвещенство Йосиф, Митрополит на Българската Източно Православна Епархия на САЩ, Канада и Австралия. Българите в чужбина са били принудени сами да купуват земя, да строят храмове и да ги поддържат материално, както и да осигурят възнаграждението на свещеника. Това изисква добра организация на членовете, изключително добра колективна работа, включваща свещеника и членовете на църквите. Те са могли да разчитат само на себе си! Ето защо, съградени са храмове там, където е имало достатъчно ревностни членове да ги осигуряват материално. В чужбина е по-трудно да се поддържа църква отколкото в България. В чужбина свещеникът получава от църквата около- 30,000- 40,000 долара на година, тревите са отделно, а в България, около 5,400-6,000 от Св. Синод, тревите отделно. При нас по-голяма част от тези пари трябва да се придобият чрез труд, активно, с организиране на различни мероприятия, както ще се види по-долу. Дейността на църквата, можем условно да разделим на две: първата е религиозната дейност, за която отговоря само свещеникът, а втората е финансовата дейност, за която също отговаря свещеникът, но изпълнението се осъществява от настоятелите и членовете на църквите. И едната, и другата дейности могат да бъдат пасивни или активни. Религиозната дейност може да бъде пасивна, ако се чака хората да дойдат в църквата, а активна, ако свещенослужещите отидат при

хората. Тя ще бъде пасивна, ако чакаме Министерството на образованието да обучава децата ни на православие, и активна ако в всяка църква има неделно училище и курсове за възрастни по вероучение. По отношение на материалното осигуряване на църквата, тя може да бъде пасивна, ако чака само на дарения, на продажба на свещи, на дискусия, такси и други малки постъпления, и активна, ако самата църква организира доходни мероприятия. Имайки предвид казаното до тук, църквите в България са по-пасивни от църквите в чужбина. Естествено има много изключения. Църквите в чужбина се ръководят като всеки друг бизнес, що се отнася до нейното финансово обезпечаване. Точно това липсва на църквите у нас - няма такава традиция. За да станат църквите у нас финансово стабилни, трябва да приемат активния модел на финансиране на църквите в чужбина. Ще дадем за илюстрация един пример: Ако църква е финансово активна, тя ще има пари да плати възнаграждението на учител по вероучение, и по този начин ще стане и в религиозната дейност по-активна. Никой не може да оспори факта, че ако желаем църквите да бъдат активни в религиозната си дейност, то те трябва да бъдат активни и във финансовата си дейност.

Най-съществената разлика между църквите у нас и Канада е, че свещеникът в Канада не е председател на църковното настоятелство, а е член и настоятел на църквата. Това се налага поради изискването на закона за корпорациите (каквато е Църквата), че нейните настоятели (директори) не са платени. В Канада и Америка възнаграждението на свещеника се осигурява от църквата, в която служи. Друга съществена разлика е, че редовните членове на църквите в Канада и Америка участват активно в нейната цялостна издръжка, управа и живот. Това в никакъв случай не намалява правомощията на епархийския митрополит и свещеника, те има право на последната дума.

Предлагаме ПУБПЕЦ да се проучи и обсъди от широк кръг клирици, настоятели, членове на Църковния събор и лица интересувани се от начина, по който се управлява енорийската Църква в България. Да се обсъдят направените предложения и съответно да се направят корекции.

Коригираният ПУБПЕЦ да се представи на Св. Синод за оглеждане и одобрение, като пилотен проект. Св. Синод в пълен състав има тези пълномощия по Чл. 58, 12. Това ще рече, Св. Синод може да разреши на църкви, които имат желание, да го приложат на практика за определен от Св. Синод период от време. Опитът от тези църкви да се представи на Св. Синод за разглеждане и съответно решение, а също и на сладващ Църковен събор.

ОБЗОР

Строгата централизация на управлението на Българската православна църква, която се засили с УБПЦ-БП от 2008 г. не е в интерес на Църквата, защото спъва самоинициативата на свещениците, настоятелствата и членовете, и забавя процеса на възраждане на нашата Църква. Предишният строй в България показва, че силно централизирано управление, води до апатия у хората, ниска продуктивност, не използване на максималните възможности на отделния човек. Ето защо, на свещениците, църковните настоятелства и редовните членове трябва да се делегират повече права, но и повече задължения, с цел да поемат изцяло финансовото обезпечаване на повечето енорийски църкви. Такава е практиката на църквите в Канада и Америка. Църквата е създадена от нашия Господ Иисус Христос и ако, нашите действия са богоугодни, но не човекоудобни, то Той винаги ще се отзове на молитвите ни!

Собствеността на храмовете и недвижимите имоти би трябва да си останат на Енорийските църкви, тъй като те са юридически лица. Нашият народ ги е строил и строи, и векове се грижи за тях с голяма любов и преклонение пред Бога.

Председатели на Църковните настоятелства у нас са свещеници. Те са добре запознати с църковните служби, традиции, законите и каноните, по които църквата се ръководи. Свещеникът има най-близък контакт с енорияшите. На неговите плещи лежи пастирското и мисионерско служение. На последното трябва да се обърне особено

внимание, защото нашият народ се нуждае от мисионери, които да възродят вярата му в Бога. На свещениците трябва да се гласува повече доверие и да се делегират повече права и задължения. Не сме в състояние да даваме препоръки какво е необходимо да се направи, за да се привлекът повече младежи с по-висок успех в семинариите и духовните академии и да се попълнят откритите места. Известно е, че България се нуждае от около 1000 нови свещеници!

Сравнявайки църквите в САЩ и Канада с църквите в България, виждаме ясно съществена разлика по отношение участието на членовете на Църквата, в нейното управление и живот.

В България членовете на църквите се поканват веднъж на четири години да изберат Църковни настоятелства. Когато се избират нови настоятелства, старите настоятелства не са задължени да изнасят отчетен доклад пред членовете, за да ги информират за своята дейност през изтеклите четири години. А четири години е дълъг период от време! Църковните настоятелства не са задължени да обезпечат възнаграждението на свещениците, което задължение сега поема Светият Синод.

С действащия УБПЦ-БП собствеността на храмовете трябва да се прехвърли на епархиите и Светия Синод. Дали в бъдеще Светият Синод ще е в състояние да изплаща възнагражденията на всички свещеници и да поема разхода за ремонта на всички Църкви, е голям въпрос.

Светият Синод, който е изключително натоварен с вземане на много и важни решения, които, поради тяхното естество, никой друг не може да вземе, ще е добре да бъде освободен от задължения, които могат да се поемат от епархиите и енорийските Църкви.

Ако на плещите на църковните настоятели легне голямата отговорност материално да обезпечат енорийските църкви, това ще е невъзможно без участието на нейните членове в ежедневната дейност на Църквата.

Предполагам, че за българския читател, ролята на членовете на църквата в нейното управление и живот, не е съвсем ясна, тъй като до сега те не са въвличани масово и активно в ежеднезната ѝ дейност. Тяхната изключително важна роля за съществуването на църквата и за нейния прогрес, ще стане ясна от по-долу дадените примери за организацията на българските църкви в САЩ и Канада.

У нас в миналото са съществували Християнски братства, които са играли значителна роля за подпомагане на църквите. Сега те са в процес на възраждане. Но, ако те са част от организационната структура на енорийската църква, тяхната дейност ще се организира по-добре и резултатите ще бъдат по-добри. Нека отворим широко вратите на църквите за христорлюбивите енорияши и да ги приобщим към тях, а не да гледаме на тях като нейни гости!

В Америка и Канада, членовете на църквите се свикват на общи събрания най-малко три пъти в годината (има църкви, които имат годишно по пет общи събрания), на които Църковните настоятелства дават отчет за дейността си през изтеклия период. Поставят се на обсъждане предложения от свещениците, настоятелствата и от членовете, които са важни за живота на Църквата, и се подлагат на гласуване. Тези общи събрания изразяват волята на болшинството, на редовните членове и имат сходна функция с тази на парламента. По този начин се въвличат в дейността на църквата повече миряни, които знаят точно какво става в тяхната църква и какво е необходимо да се направи. Болшинството от разглежданите въпроси са свързани с издръжката на църквата. На тях се решава например, какви църковни и национални тържества да се организират през годината, така че част от прихода да остане за нуждите на църквата. Организират се благотворителни концерти с известни певци и музиканти, приходите от които остават за църквата. През лятото се организират църковни служби в параклиси и след това общ обяд, на който се предлагат скара, салати, напитки, десерти, на присъстващите срещу заплащане. Приходът отива в касата на църквата. Когато се чествува патроният празник на църквата, след

светата Литургия, се организира банкет, на който се поканва епархийският митрополит и всички енорияши. Печалбата остава в касата на църквата. Това са само няколко примера, за да се разбере защо трябва да се включват членовете на църквата в нейната финансова дейност. Ако това не се направи, храмовете няма да имат средства да се самоиздържат. За по-горе описаните дейности трябва хора, като всеки поема определена задача.

Включването на членовете на църквите в нейната дейност има и друга положителна страна - църквата става обект на внимание от страна на обществото. Обществото започва да говори за църквата, да се интересува за дейността ѝ, и това след време ще доведе до увеличаване броя на членовете - залог за възраждане на християнството у нас.

Вратите на храма са отворени за всички, които имат желание да влянат в него, но ръководството на църквата трябва да бъде в ръцете на редовните членове, които са доказали, че милеят и се грижат за църквата. Няма съмнение, че някои църкви ще се нуждаят от материална помощ. Епархията в лицето на митрополита може да им окаже помощ, докато стъпят на краката си.

От създаването на Екзархията българските църкви се управляват от настоятелства, което е регламентирано и с действащия Устав на УБПЦ-БП. До преди Освобождението, а и доста години след това, голяма част от българите са били неграмотни. Ето защо приетият първоначално начин за управление на църквите е бил най-добрият вариант. Един от моите дядовци не знаеше да пише и чете на български, но за ръчичка ме водеше редовно на църковните служби. Като дете си спомням, че църквата беше пълна с народ. Когато порастнах станах иподякон.

Църквата има належаща нужда от промяна на остарелия модел за управление на Енорийската църква. Едно от съществени промени е, да се включат най-ревностните християни, редовни членове на църквите, в

нейната финансова дейност и религиозен живот. У нас като че ли има страх да се допуснат християни в управлението и живота на църквите. Необходимо е време докато клирът и християните свикнат с тази промяна.

Убедихме се, че политиците нямат желание да въведат религията, като задължителен предмет в училищата. Да се чака повече, е загуба на време. Светия Синод, епархиите и църквите е желателно, да насочат усилията си за евангелизация на българския народ. Не трябва да има църква без неделно училище, макар в началото да има само две-три деца. Клерът трябва да се освободи колкото се може повече от задълженията, които могат да се поемат от настоятелствата и членовете на църквите и да се концентрират върху проповедническото си служение. Може би свещениците ще трябва да се подготвят чрез допълнително обучение за тази специфична и трудна мисия.

Трябва дебело да подчертаем, че участието на членовете на Църквата в нейната дейност в никакиъв случай не отнемат от правомощията на свещеника. Напротив, на него му се делегират повече права. Ако например, вместо Св. Синод да определя деня на избиране на ново настоятелство, свещеникът може да определя тази дата, вместо митрополитът да проверява и одобрява бюджета на църквата, свещеникът осъществява този контрол и без негова благословия нищо не може да се направи в църквата. Ако църквата набере сили, увеличи членовете и дохода си, то и възнаграждението на свещеника ще се повиши.

Настоятелството и редовните членове имат основното задължение да осигурят средства за нормалното функциониране на църквата.

От по-горе казаното за задълженията на свещеника, настоятелството и редовните членове, не значи, че те работят независимо един от друг. Напротив, те работят като добър колектив под председателството на свещеника.

По-долу са дадени предложенията за по-важните промени, които предлагаме да се направят в Част първа, Глава дванадесета и в Част пета, Глава трета на Устав на Българската православна църква-Българска Патриаршия, а също и налагащите се промени в останалата част на УБПЦ-БП.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

1. В предишния Устав на БПЦ, членовете на църквите имаха право да избират своите свещеници, както е било векове наред. В действащия Устав, това право им го отнехме и Епархийският митрополит има право да назначи, да уволни или да премести свещенослужител, без да вземе съгласието на настоятелството и членовете на църквата. Църквата като юридическо лице, трябва да има право да избира и да предлага освобождаване на свещенослужители. Тяхното назначаване и освобождаване е едно от правомощията на епархийския митрополит. Но нека да се възтанови правото на избор на свещеник и право енорияшите да предлагат на епархийския митрополит освобождаване от длъжност, ако за това имат сериозни причини.

Първо предложение: Да се избира свещеника от редовните членове на църквата, (както беше в предишния Устав на БПЦ), и да им се даде право да предлагат на епархийския митрополит да освободи свещеник от заеманата от него длъжност.

2. Светият Синод е затруднен да плаща възнагражденията и осигуровките на свещенослужителите и ремонтите на големи църкви поради финансови затруднения. При това положение Светия Синод и митрополиите нямат стимул да назначават нови свещеници. Този проблем може да се реши, като настоятелствата поемат отговорността да изплащат възнаграждението на свещеника. Преди Освобождението и много години след това, настоятелствата са поемали тази отговорност, така, че това не е непозната практика за Българската църква.

Ако една църква не е в състояние да осигури цялостното възнаграждение на свещеника, той може да работи извън църквата, за допълнително възнаграждение. Две и повече църкви може да се съюзят и споразумеят, как да осигурят възнаграждението на свещенослужител, който да обслужва по график църквите им. Част от възнаграждението може да се осигури от епархията, а остатъка от църквата. В зависимост от финансовото състояние на църквата, свещеникът може да получи много по-високо възнаграждение от приетото за сега.

Второ предложение: Църковните настоятелства и редовните членове на църквите, да поемат отговорността и да осигурят средства за възнаграждението на свещеника и за текущите разходи на Църквата.

3. За да са в състояние църквите да изплащат възнаграждението на свещенослужителите, то цялостната печалба от продажбата на свещи трябва да остане в касата на църквата. Да се премахне монополът на Светия Синод върху производството и продажбата на свещи. (и без това не се спазва навсякъде). Свещоливниците могат да продължат да произвеждат свещи, като ги продават на конкурентни цени.

За част от издръжката на Светия Синод и митрополиите църквите трябва да превеждат определени суми на Светия Синод или на епархията в зависимост от техния бюджет и по формула, одобрена от Светия Синод.

Трето предложение: Да се премахне монополът за производство и продажба на свещи.

4. Храмовете, парклизите и манастирите в България са строени със средства, събирани от българския народ. Народът ни е бил горд, че е могъл да строи храмове, параклиси, манастири и други необходими сгради, дори и през тежките години на отоманската власт. Това е обединявало българите около една религиозна цел, създавало им е чувство за лична отговорност и достойнство и е подхранвало тяхната вяра, тяхния патриотичен и национален дух.

В действащия УБПЦ-БП, цитирам: **Чл. 149.** (1) В имуществото на църквата като юридическо лице се включват:

1. храмът (сданието) и принадлежностите му, както и други храмове и параклиси към него;
2. движими вещи и недвижими имоти;.....(и т.н.).

А в други членове четем:

Чл. 140. (8) Епархийският митрополит извършва освещаването на църкви и параклиси (освен ако параклисите не са в болници, затвори, училища и други обществени учреждения) след прехвърлянето на собствеността им на Българската православна църква-Българска Патриаршия и нейните подразделения.

Чл. 249. (1) Единен синодален регистър на недвижимите имоти - църковна собственост, се води при Светия Синод на Българската православна църква -Българска Патриаршия.

(2) Църковна собственост са имотите, собственост на Българската православна църква - Българска Патриаршия митрополиите, църквите и манастирите, включително и тези, които се намират извън територията на Република България.

(3) Епархийски регистър на недвижимите имоти- собственост на митрополиите, църквите и манастирите, се води при всяка митрополия.

В **Чл. 149** се постановява, че в имуществото на църквата като юридическо лице се включват храмът, движими вещи и недвижими имоти, а след това с постановленията на **Чл. 140** и **Чл. 249** собствеността се прехвърля на Българската православна църква-Българска Патриаршия. Не би трябвало в един Устав да има членове, които се изключват един друг.

Интересен исторически факт е, че Папа Иносент IV (1195-1254) е предложил юридическото понятие - Persona ficta, както се нарича на латински, за манастирите и университетите, за да осигури тяхната независимост от монасите, които са ги управлявали. По-късно наречено, Legal personalitiy - Юридическо лице, стават хората и корпорациите, каквато е Църквата. Юридическите лица, каквато е Църквата като корпорация, имат

пет права: право на собственост, право на печат, право да съдят и бъдат съдени, право да назначават служители и право на устав.

При действащия УБПЦ-БП, Църковните настоятелства може съвсем законно да поискат от БПЦ-БП да извършва ремонта на храмовете, защото тя е тяхен собственик. Може ли БПЦ-БПС да поеме тази отговорност?

Може ли коя да е църква в България да продаде недвижимата си собственост и храма, или да го замени? Според действащия Устав това е невъзможно и така трябва да остане. Няма опасност собствеността да премине в нежелани ръце, освен ако тя попадне в ръцете на мошеници. Но затова има и съдилища!

Създаването на този огромен регистър на недвижимата собственост на Църквите и неговото дублиране в епархиите, струва много средства да се създаде и да се поддържа. При сегашната икономическа криза това още повече обременява икономически Църквата. Прехвърлянето на недвижимата собственост на църквите на Българската православна църква-Българска Патриаршия не е в интерес на църквите. Повече от хилядолетие българският християнски народ ги е строил и запазил до днес от византийска, турска и комунистическа агресия. Отнемане правото на собственост на църквите върху храмовете и недвижимата собственост при едно демократично българско управление е подценяване на възможностите на изстрадалия ни народ, израз на съмнение за неговата честност и преданост към родната Църква. То противоречи и на съдържанието на понятието "юридическо лице" каквито би трябвало да бъдат църквите в действащия устав на БПЦ-БП.

Четвърто предложение: Енорийските храмовете и недвижимата им собственост да останат собственост на църквите, което е едно от правата на Църквата, като юридическо лице. Само за църкви, които са останали без енорияши и са пред закриване, епархийският митрополит да реши какво да се направи с тях.

5. В действащия Устав на БПЦ-БП, **Чл. 13** гласи: "Българската православна църква - Българска Патриаршия и неините местни подразделения - митрополии, църкви и манастири, са юридически лица". Но в **Чл. 140 (2)** се постановява, че: "Църквата е юридическо лице, което е местно подразделение на Българската православна църква-Българска Патриаршия и на

съответната митрополия". Както се разбира на Запад, юридическо лице не може да бъде част от друго юридическо лице, защото се слива с него и загубва правата си на юридическо лице. За съжаление не успяхме да намерим Български корпоративен акт, третиращ църквите като непечеливши корпорации, ето защо молим специалистите в тази област да си кажат мнението.

Пето предложение: Енорийските църкви да имат пълни права като юридически лица (корпорации) и да имат право да се регистрират като такива.

6. В предлагания по долу Проект-Устав на Българските православни енорийски църкви,(ПУБПЕЦ) някои алинеи и точки трябва да се допълнят с данни, които се одобряват от редовните членовете на съответната Църква на Извънредно общо събрание. Като пример е броят на Църковните настоятели, който се определя от редовните членове на църквите на Извънредно общо събрание; максималната сума, която Църковното настоятелство може да похарчи без решение на Извънредно или Редовно общо събрание; името и адреса на Църквата трябва да се впише в Устава, годишния членски принос и др. Това прави Устава на всяка енорийска църква уникален. Всяка църква би трябвало да може да го свали от сайта на Светия Синод, да нанесе съответните допълнения, които се одобряват на Извънредно общо събрание, след което се изпраща на Епархийския митрополит за оглеждане и одобрение.

Понеже в ПУБПЕЦ има много повече подробности, които биха утежнили УБПЦ-БП, в последния трябва да останат само най-важните членове, както е с уставите на манастирите.

Шесто предложение: Уставът на Българската православна енорийска църква да бъде "Приложение", към Устава на Българската православна църква-Българска Патриаршия.

7. В предишния и действащия Устав на Българската православна църква - Българска Патриаршия, Църковното настоятелство се избира всяка четвърта година за срок от четири години. Списък на членовете на църквата се изготвя преди деня на избор на Църковно настоятелство. Членовете не получават информация за дейността на Църковното

настоятелство, нито са въввлечени в нейната дейност и управа. Църковното настоятелство дори не е отговорно пред членовете на църквата и не ги информира за своята дейност. Как една църква ще върви напред, като нейните членове са лишени от правото си да участват лично и активно в нейния ежедневен живот! Църквата това е клира, нейните членове, нейните енорияши, без тях няма църква. Ако във всяка църква, свещеникът, настоятелството и членовете не работят задружно като добър колектив, мисията ѝ сред енорияшите ще страда. Каквито са хората в църквата, такава е и църквата. Църквите са имали проблеми от създаването им, имат ги и ще ги имат. Това не трябва да ни отчайва! Колкото повече са християните които са добре запознати с православната ни вяра, толкова църквите ще функционира по-добре.

Седмо предложение: Активно участие на редовните членове на епархийските църкви в техния ежедневен живот и управление.

8. В действащия Устав на Българската православна църква-Българска Патриаршия, Светият Синод и Епархийските съвети са задължени да извършват дейности, които могат да се поемат от Църковните настоятелства. За пример ще цитирам: "Чл. 143. (1). Светият Синод всяка четвърта година приканва епархийските митрополити да се разпоредят за провеждане на избори за църковни настоятелства в определен неделен ден през месец ноември." От практическа гледна точка, да се проведът в един ден изборите за настоятели в цялата страна би било почти навъзможно. Ако свещеник се разболе, ако времето не е благоприятно и пътуването е рисковано, ако в даден район има бедствено положение и др.

В предлагания Проект-Устав това задължение е на свещеника и Църковното настоятелство. Така че Светият Синод и митрополитите се освобождават от излишни задължения, за да имат повече време да работят за духовното възраждане на Българския народ. Нека Църковните настоятелства, на чело на които стоят свещеници, да им се гласува доверие, да им се възлагат повече задължения и да им се дадат повече права.

Осмо предложение: Светия Синод и митрополитите да делегират повече задължения и права на свещениците, църковните настоятелства и редовните членове на църквите.

9. В действащия Устав на Българската православна църква-Българска Патриаршия, се определят като членове на църквата, тези енориаши, които по тяхно желание са записани в списъка на членовете срещу подпис и в **Чл. 153** са дадени тяхните задължения и само правото да избират Църковно настоятелство. Те по никакъв друг начин не участват в живота на църквата. През четирите години до следващото избиране на настоятели, никой не се интересува от тях. Също в УБПЦ-БП не се определя, кой е **редовен член** на Църквата.

За да функционират колкото се може по-добре църквите, е необходимо за редовни членове да се приемат тези християни, които са доказали, че милеят за църквата и са готови да работят за нея. Всички енориаши са добре дошли на всички Общи събрания, за да имат възможност да се запознаят с дейността на Църквата и евентуално да пожелаят да станат нейни редовни членове.

Девето предложение: Редовен член е този, който посещава редовно богослуженията, изповядва се, причащава се и дава ежегодно своя годишен принос на църквата.

10. В предишния и действащия Устав на Българската православна църква-Българска Патриаршия, не се изисква членовете да дават своя годишен членски принос (внос) на църквата.

В Стария Завет богомолците са били задължени да дават дори до десятък от препечеленото за издръжка на синагогите (Мал. 3:10).

Понятието членски внос е чуждо на нашата църква. Но древното църковно понятие - **принос**, което се използва в Светото писание, е приемлива алтернатива (Лев. 6:15, 23).

Внедряването в практиката на църквата на понятието **Годишен членски принос**, има няколко положителни страни.

Повечето църкви се нуждаят от пари, за да могат да съществуват, без пари църквата трябва да затвори вратите си. Годишният членският принос, макар да е малка сума, все пак подпомага материално Църквата. Другата страна, също много важна, е редовните членове да приемат като свое лично задължение, че трябва да подпомагат материално църквата. От гледна точка на административното ръководене на църквата, членският принос е едно от важните изисквания, за да бъде определен един енорияш за редовен член на църквата. Само редовните членове имат право да се изказват, да гласуват и да бъдат избирани за настоятели.

Членският принос се одобрява от редовните членове на Общо събрание и може да бъде различен за различните църкви в зависимост от материалното състояние на болшинството от членовете им. Социално слабите се освобождават от членския принос с решение на Църковното настоятелство, така че и материално слабите запазват своя статут на редовни членове.

Десето предложение: Въвеждане в църквите на Годишен членски принос.

В предлаганият Проект-Устав има много други промени. За по-важните от тях са дадени коментари, непосредствено след тях. Всички членове, алинеи и точки на Устава на Българската православна църква-Българска Патриаршия, които не са в конфликт с дадените предложения са запазени изцяло или с малки корекции. Тези части от текста, които намираме за неуместни, са зачертнати с линия, а всички нови членове, алинеи и точки или добавки към тях, за по-голяма прегледност са дадени с червени букви.

*Искам да напомня, че предложеният ПУБПЕЦ е само **Пилотен проект** и като такъв може да се приложи в началото в малък брой църкви и от набрания опит да се вземат съответните решения за бъдещия модел на*

управление на енорийските църкви. Убедени сме от опита, който имаме в чужбина, че това ще бъде от голяма полза за възраждане на Православната ни Църква.

**ПРОЕКТО-УСТАВ
НА
БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЕНОРИЙСКА ЦЪРКВА В
БЪЛГАРИЯ**

(Името на църквата).....

*(Адрес на църквата, телефон, факс, е-мейл, вебсайд).....
.....*

*Устава е приет на Извънредно общо събрание на членовете на
.....20.....г.*

*Огледан и одобрен от Епархийският митрополит.....(името), на
.....20.....г.*

Църквата е регистрирана в съда на20.....г. No.....

ЧАСТ I

Организация на църквата

Чл. 1. (1) Църквата е обединение на православните християни от една или повече енории, където се намира храмът;

(2) към енорията принадлежат лицата от православно вероизповедание, които живеят в границите на енорията и запазват и поддържат връзка с енорийския храм, клир и живот;

(3) основа на устройството и управлението на Българската православна църква - Българска Патриаршия са: Свещеното Писание, Свещеното предание, Правилата на светите Апостоли, свещените Канони на вселенските и поместните събори, учението на Светите Отци, ~~и~~ ~~настоящия~~ ~~Устав~~ ~~и~~ ~~Устава~~ ~~на~~ ~~Българската~~ ~~православна~~ ~~църква~~ - ~~Българска~~ ~~Патриаршия~~.

(4) Църквата е юридическо лице, ~~което е местно поделение на Българската православна църква - Българска Патриаршия и на съответната митрополия;~~ ~~и има всички права и задължения като юридическо лице~~.

(5) Наименованието на църквата като юридическо лице е наименованието на съответния храм ~~и неговия адрес~~.

Коментар: Понеже в по-голямите градове и в епархията може да има два храма с едно и също име, то е необходимо да се прибави и адресът на църквата, за да се избегнат недоразумения.

Чл. 2. (1) В имуществото на църквата като юридическо лице се включват:

1. храмът (зданието) и принагледностите му, както и други храмове и параклиси към него;

2. движими вещи и недвижими имоти;

3. сумите, постъпили в храма от различни източници, като: свещи, дискози, приходи от движими и недвижими имоти и други;

4. дарения за благоустройството и потребностите на храма и енорията, както и движими и недвижими имоти, завещания в полза или собственост на храма, включително и със специално предназначение за благотворителни и просветни цели, за издръжка на клир и други;

5. суми от митрополията, църковно-енорийски дарения, такси и други;

(2) църквата като юридическо лице може да учредява еднолични търговски дружества и да участва в търговски дружества по ред, определен в настоящия Устав и Устава на Българската православна църква-Българска Патриаршия.

Чл. 3. Църквата се управлява от Църковното настоятелство и нейните редовни членове.

Чл. 4. Църквата е подчинена по административна и духовна линия на Епархийския съвет в лицето на нейния председател, Епархийския Митрополит.

Цели

Чл. 5. Целта на църквата е да проповядва и обучава в Христовата вяра, в духа на Православната църква, своите енорияши с цел повече от тях да приемат Христкато свой спасител и с делата си да заслужат вечния живот.

Чл.6. Да изгради и поддържа храм и осигури възнагражденията на свещенослужителите и църковнослужителите.

ЧАСТ II

Членство

Чл. 7. Първи членове на църквата са тези, които са в списъка на членовете, изготвен преди последния избор на настоятели, ако декларират писмено, че ще приемат и ще се подчиняват на този Устав, след това, нови членове ще се приемат, като се спазват изискванията на настоящия Устав.

Чл. 8. Кандидатът за член на църквата трябва да отговаря на следните условия:

1. да е кръстен православен християнин;
2. да е член на енорията;
3. да е навършил 18 години;

4. да е завършил успешно курс за нови членове организиран от свещеника, на който накратко да се запознае с основните принципи на Христовото учение и Православната вяра, както и с правата и задълженията му по настоящия Устав,

5. да не е осъждан за престъпления от общ характер или за църковни провинения и простъпки от църковен съд;

6. да е познат по своя благочестив и честен живот;

Чл. 9. (1) Лице, което отговаря на условията за членство в църквата съгласно **Чл. 8**, и има желание да стане член, декларира писмено, че приема и ще се подчинява на настоящия Устав;

(2) Председателят на Църковното настоятелство информира Църковното настоятелство за кандидат-члена, и ако болшинството от настоятелите гласуват за неговото приемане, името му и допълнителни сведения се нанасят в специалния регистър съгласно **Чл. 16**.

(3) приетият член се представя на богомолците от свещеника на следващата подходяща църковна служба.

Изгубване на членството

Чл. 10. (1) Член, чието поведение е несъвместимо с изискванията на Църквата, или е осъден, членството му може да бъде отнето с

решение на Църковното настоятелство, което уведомява членът лично или писмено;

(2) Член, загубил членството си може да обжалва решението на Църковното настоятелство, като писмено заяви, че иска неговият случай да се разгледа на Редовно общо събрание;

(3) Църковното настоятелство е длъжно да уведоми члена лично или писмено най-малко две седмици преди датата на Редовното общо събрание, на което ще му бъде дадена думата и ще се разгледа неговият случай;

(4) за потвърждаване на решението на Църковното настоятелство за отнемане на членството, трябва да са гласували най-малко осемдесет процента (80%) от присъстващите членове;

(5) всеки член може да се откаже от членството си, като заяви това писмено; той има право да получи препоръчително писмо от Настоятелството, адресирано до църквата, в която се премества;

(6) член на една църква, не може да бъде член и на друга;

(7) член на Църквата не може да се откаже от членството си, ако е в процес на дисциплинарно разследване.

Годишен членски принос

Чл. 11. Църковното настоятелство определя годишния членския принос и го предлага на Общо събрание за одобрение.

Чл. 12. Членски принос не дават материално слаби членове по решение на Църковното настоятелство, като запазват статута си на редовни членове;

Чл. 13. Редовните членове дават своя принос в началото на Новата година, преди Годишното отчетно изборно събрание.

Чл. 14. Кандидат-членовете дават членския принос, веднага след като са приети за членове.

Чл.15. Редовен член е този, който посещава редовно църковните служби, изповядва се, причащава се и е дал членския принос за годината, както и членовете по **Чл. 12.**

Чл. 16. В специален регистър се записва името, датата и мястото на раждане, професията, семейното положение, брой и възраст на децата, дата на приемането му за член, дата на освобождаването му от членство и кога е дал членския принос.

Права и задължения на членовете

Чл. 17. Редовните членове имат следните права и задължения:

1. точно, твърдо и неизменно да изповядват православната вяра;
2. да посещават богослужението, да се изповядват, да се подготвят с пост и молитва, и причастяват редовно;
3. да съдействат за благосъстоянието на енорията в религиозно-нравствено отношение;
4. да участват в религиозния живот на епархията;
5. да се грижат по издръжката на църквата и клира;
6. да спазват правилата на Православната църква;
7. задължени са да уважават духовните ръководители и да изпълняват този Устав;
8. имат право да посещават и вземат участие в всички събрания на членовете;
9. имат право да гласуват лично на всички събрания и да бъдат избирани за настоятели;
10. ~~християните са длъжни~~ **Членовете на църквата** са длъжни да спазват правилата за единство и неделимост на Светото Православие, на Българската православна църква - Българска Патриаршия и на нейните местни поделения.

Коментар: Църквата не може да задължава християните с нищо, ако те не са членове на църквата, защото като такива, те са се съгласили да изпълняват този Устав.

11. ако двадесет процента (20%) от редовните членове, писмено заявят, че настояват Църковното настоятелство да свика Извънредно общо събрание, като посочат причините за това, Църковното настоятелство е длъжно да изпълни молбата им.

ЧАСТ III

Църковно настоятелство

Чл 18. (1) Църковното настоятелство е отговорно за духовната, административната и текущата дейност на Църквата; то се състои от.....члена (от 5 до 9 члена) в това число влиза и свещеникът, който е и нейн председател;

Коментар: Редовните членове на всяка църква, по предложение на Църковното настоятелство, определят чрез гласуване броя на настоятелите. По-малки църкви естествено е да имат по- малък брой настоятели, отколкото големи църкви.

(2) при църква с повече от един енорийски свещеник председателят на църковното настоятелство се назначава със заповед на епархийския митрополит.

Чл. 19. Длъжностите, които се заемат от настоятелите са:

Председател - Свещеникът

Подпредседател

Касиер

Секретар

Членове (от 1 до 5 члена)

Максимален срок на Църковните настоятели

Чл. 20. (1) Църковните настоятели се избират за срок от две (2) години, с право да бъдат преизбрани, но най-много за два мандата, четири (4) последователни години;

(2) след като бъдат настоятели най-много четири (4) последователни години, не могат да бъдат избирани в продължение на една (1) година, след което имат право да бъдат избирани отново, като се спазва **Чл. 20. (1)**.

Коментар: Избор на настоятелства в църквите на Канада и Америка се извършва всяка година! Но като първа стъпка за църквите в България би било уместно да не се прави голям скок! Ето защо се предлага всеки две години. По-честа смяна на Настоятелите и отчета който те дават на членовете, е залог за активизиране на църковния живот. Своевремената смяна на настоятели, които не са оправдали доверието на членовете, води до по-бърз прогрес на административна дейност на църквата.

Правомощия на Църковното настоятелство

Чл. 21. Църковното настоятелство има следните права и задължения:

1. да сключва придобивни сделки, договори за заем, наем и други договори, **след одобрение на Редовно или Извънредно общо събрание**, с изключение на разпоредителни сделки с недвижими имоти, договори за ипотеки, апорт на недвижими имоти в търговски дружества, собственост на съответната църква с писмено съгласие на Епархийския съвет, утвърдено от Епархийския митрополит;

2. грижи се да се увеличават приходите на храма.

3. събира установените църковно-енорийски такси, както и сумите, постъпили в храма от продажба на свещи, дискози, приходи от движими вещи и недвижими имоти, по решение на Епархийския съвет, утвърдено от епархийския митрополит, внася част от тях в бюджета на митрополията.....(името) за заплати на свещениците ;

4. прави предложение пред епархийския митрополит, за строеж на храм, параклис, помощни сгради и други, **след като са били одобрени на Редовно или Извънредно общо събрание**;

Коментар: Редовните членове на Църквата трябва да са съгласни, когато се вземат сериозни решения, понеже на тяхния гръб ще лежи отговорността за събиране на средства.

7. настоява пред компетентните органи за съграждане на църковни гробища, както и за ограждането, чистотата, реда и благолепието на църковните гробища;

8. приема - с одобрение на Епархийския митрополит- дарения и завещания и придобива по други законни начини движими и недвижими имущества в полза на църквата;

9. грижи се всички недвижими църковни имоти да имат нотариални актове, планове и скици и взема мерки да се пазят границите на земеделските, горските и други имоти чрез постоянни неподвижни знаци;

10. съставя бюджета на храма и го изпраща за утвърждение от Епархийския съвет, **след като е одобрен на Редовното общо събрание през месец ноември:**

11. следи за редовно изпълнение на Църковния бюджет;

12. води опис на църковните имущества;

13. взема решение и с одобрение **от Извънредно или Редовно Общо събрание** и от Епархийския митрополит завежда дела пред съдилищата и упълномощава лица, които да го представляват при извършване на нотариални действия; завежда съдебни дела относно вещни права върху недвижими имоти, след съгласието на Епархийския митрополит и го уведомява за заведени срещу него съдебни дела относно вещни права върху недвижими имоти;

14. грижи се за благолепието на храма и за доброто състояние и осигуряване на църковните имоти;

15. застъпва се пред компетентните органи да не се откриват около храма и на разстояние по-близо от 100 м търговски и туристически обекти, питейни, увеселителни и развлекателни заведения, които противоречат на православната вяра, църковния живот и традиции;

16. грижи се да се набавят свещи, икони и потреби за храма и за богослужението от църковните (синодални и епархийски) магазини;

17. осигурява за храма икони, съсъди и предмети с художествено значение с предварителното им одобряване от епархийския митрополит;

18. грижи се със съдействието на богомолците за благочинието при богослужението;

19. назначава при храма помощен персонал и с одобрение на епархийския митрополит и **с негова заповед - свещенослужители, дякони, певци, певчески хор и други църковни служители** и се грижи за тяхната издръжка;

20. може да отпуска от бюджета стипендии или помощи за младежи за подготовка на певци и клирици;

21. определя на църковни служители, чиято издръжка е по това занаятие, заплата или възнаграждение по щат, в съответствие с техния служебен и образователен ценз;

22. подпомага материално свещенослужителите при храма при необходимост и възможност с одобрение на епархийския митрополит;

23. води избирателните списъци на редовните членове; енориашите;

24. дава на Епархийския митрополит ~~в края на всяка година~~ **писмен отчет за дейността си, след Годишното отчетно изборно събрание през Февруари;**

25. оказва морално и материално съдействие на свещениците при храма в тяхната просветна и благотворителна дейност;

26. грижи се да се запазят и реставрират старинни икони, фрезки, книги и други вещи от историческо значение;

27. организира Редовните и Извънредни общите събрания на членовете, като навреме ги уведомява за мястото, датата и часа на събранието;

28. да подкрепя материално членове на Църквата, които са в нужда;

29. да дава дарения на други институции в случай на природни бедствия и голяма нужда според възможностите си;

30. да полага усилия за помиряване на членове в случай на раздори и спорове по начин, описан в Светото писание;

31. да организира Неделно училище, в което децата да се обучават и възпитават в духа на Православието, като организира тържествено започване и завършване на учебната година;

32. да организира Църковна библиотека от книги с религиозно-нравствено съдържание;

33. да организира тържествено честване на патронния празник на Църквата, ако се пада в делничен ден, на следващия неделен ден, след Светата литургия; да изпрати покана до Епархийския митрополит с молба да присъства на тържеството;

34. да организира тържествено честване годишнината от основаването на Църквата, всеки 25 години, като покани Епархийския митрополит, свещеници от други Църкви, общественици и политически дейци;

Коментар: С тези тържестави се издига престижа на църквата, става видима за обществеността, показва убедително, че съществува, че има място и роля да играе в ежедневието на народа.

35. да изготвя наредби и регулации, които счита необходими за ръководене и функциониране на Църквата, съобразени с изискванията на този Устав, УБПЦ-БП и Светите канони;

36. ако болшинството от настоятелите писмено заявят, че настояват да се свика Извънредно заседание на Църковното

настоятелство, като посочат причините за това, то Председателят на Църковното настоятелство или заместникът му, е длъжен да изпълни молбата им;

37. ако Църковното настоятелство ще разглежда поведението на свещеника, то се председателствува от подпредседателя;

38. ако възникнат спорове между свещеника и останалите членове на настоятелството, то се помолва епархийският митрополит за арбитър;

39. да изпълнява и други задължения, които се изискват от този Устав или са възложени на Църковното настоятелство с решение взето на Редовно или Извънредно общо събрание;

Чл. 22. (1) Църковното настоятелство **определя настоятел, който да води летописна книга.**

(2) В летописната книга се записват по-важни събития, свързани с живота на храма и енорията, имената на църковните благодетели и на църковните настоятели, за които епархийският митрополит прецени, че са се отличили с честно и усърдно служение.

(3) Имената на записаните в летописната книга се споменават в Църквата при богослужението на Неделя Православна.

Настоятелите не са платени

Чл. 23. Настоятелите на Църквата, с изключение на свещенослужителите, трябва да изпълняват своите задължения към църквата без да получават пряко или косвено възнаграждение за своя труд, с изключение когато настоятел има приемлив служебно направен разход.

Пример: Ако един настоятел трябва да отиде до друг град за да свърши някаква работа за църквата, то разходваните от него пари за пътни и други разходи, църквата може да му ги заплати.

Конфликт на интереси

Чл. 24. (1) Нито един от настоятелите не трябва да поставя себе си в положение на конфликт с интересите на Църквата;

(2) ако някой настоятел е в конфликт с интересите на църквата, той ще трябва незабавно да подаде оставка;

(3) свещенослужителите нямат право да разполагат с парични средства на Църквата, за да не бъдат в конфликт с нейните интереси.

Оставка и освобождаване от длъжност на настоятелите

Чл. 25. Всеки настоятел може да подаде оставка, като заяви това писмено, най-малко тридесет (30) дни, преди да освободи заеманата длъжност.

Чл. 26. Длъжността на настоятеля ще се оваканти автоматично, ако той изпадне в една от следните ситуации:

1. престане да бъде член на църквата;
2. ако има повече от три (3) отсъствия на Заседания на Църковното настоятелство, без уважителни причини;
3. страда от умствено увреждане;
4. подаде си оставката;
5. почине.

Чл. 27. Всеки настоятел може да бъде освободен от длъжност, ако има сериозни причини за това и за неговото освобождаване от длъжност са гласували болшинството от настоятелите и това решение е одобрено от две-трети (2/3) от присъстващите членове на Редовно или Извънредно общо събрание.

Чл. 28. Овакантеното място на настоятел се заема, до изтичане на годишния мандат на настоятелството, от члена който е следващият, избран по броя получени гласове, на последното Годишното отчетно изборно събрание.

Заседания на църковното настоятелство

Чл.29.(1) Председателят на Църковното настоятелство организира **Редовни заседания** на настоятелите, най-малко четири (4) пъти годишно и **Извънредни заседания**, тогава когато е необходимо.

(2) Свещеникът-председател на Църковното настоятелство, открива, ръководи и закрива заседанията, **при негово отсъствие, и с негово разрешение, подпредседателят, председателствува заседанията;**

(3). заседанията на Църковното настоятелство са законни, когато са свикани от председателя или заместващия го и присъстват повече от половината от членовете му;

(4) решенията се вземат с мнозинство, повече от половината от всички членове на настоятелството; при равногласие надделява гласът на председателя или заместващия го;

(5) всяко заседание започва с молитва, кратко посвещение от свещеника, **разглеждане и одобряване на протокола от предишното заседание;**

(6) прави се проверка за изпълнение на решенията взети на предишните заседания на Църковното настоятелство;

(7) дневният ред на заседанията се изготвят от председателя, съвместно с подпредседателя;

(8) настоятелите трябва да бъдат уведомени за Редовните заседания най-малко две (2) седмици преди заседанието, по електронен път или писмено, като се посочи мястото, деня, часа и дневния ред;

(9) ако се налага Извънредно заседание на настоятелството, по спешност, настоятелите могат да бъдат уведомени и по телефона, 24 часа преди Извънредното заседание;

(10) заседанията може да се провеждат като телеконференция, ако болшинството от настоятелите са съгласни и всички настоятели имат необходимата техника;

(11) решение на настоятелството, което не отговаря на изискванията на този Устав, е незаконно и няма юридическа сила;

(12) секретарят или заместникът му протоколира заседанията, протокола се прочита на следващото заседание, коригира се, ако има грешки, одобрява се и се подписва от председателстващият и секретарят; ако в протоколите има материали с поверителен характер, те не могат да станат достояние на обществеността, без писмено съгласие на настоятелството;

(13) заседанията трябва да протичат в духа на християнското братство, да се водят тихо и спокойно, като всеки настоятел има възможност да се изкаже; трябва да не се дава възможност, на кой да е настоятел, да озурпира властта и да прокарва своето мнение;

(14) след като дадено решение е гласувано и одобрено от болшинството от настоятелите, тези настоятели, които не са били съгласни, и са гласували против, са задължени да приемат решението на болшинството и да го изпълняват;

(15) всяко решение на Църковното настоятелство което е свързано с разход на повече отлв., трябва да се одобри на Редовно или Извънредно общо събрание;

Коментар: Одобряването на разход над определена сума от членовете се налага, за да се предотврати неразумно разходване на голяма сума.

(16) всяко решение на Църковното настоятелство, което има сериозен ефект върху Църковната дейност, трябва да се одобри на Редовно или Извънредно общо събрание;

Коментар: Както се вижда до сега, редовните членове "де факто" управляват църквата.

(17) когато на заседание на Църковното настоятелство ще се разглежда възнаграждението на свещеника, или неговото поведение, Подпредседателят уведомява и помолва свещеника да не присъства на това заседание;

(18) Църковното настоятелство предлага за одобрение на Редовното общо събрание през ноември какъв процент от бюджета ще се заделя всяка година за ремонти и подобрене на храма и други сгради;

(19) Църковното настоятелство предлага за одобрение на Редовното общо събрание през ноември какъв процент от бюджета ще се заделя всяка година, за набиране средства за постройка на помещения за Неделно училище и салон към храма, ако такива не притежава;

(20) Църковното настоятелство изпълнява и други задачи, възложени му с решение на Редовни или Извънредни общи събрания.

ЧАСТ IV

Правомощия на свещенослужителите

Чл. 30. Енорийският свещеник има следните права и задължения:

1. да отслужва по установения църковен ред редовно и с подобаващо благочиние светата Литургия и ежедневното църковно правило и да извършва тайнствата и чинодействията, установени от Православната църква;

2. да се грижи за добрият ред, благоговейното, точно и ясно четене и пеене при богослужението, чистотата и благолепието на храма и църковните гробища, за доброто състояние на одеждите, книгите и други църковни принадлежности и за запазване на църковните старини;

3. редовно да проповядва и поучава енорияшите си в истината на Православната вяра и християнската нравственост; енорийският свещеник може да допусне мирянин, познат по своята подготовка, правомислие, църковност и благонравие, да проповядва по време на частно и обществено богослужение;

4. да запознава енорияшите си със задълженията им като членове на Църквата и да ги обучава в Закон Божий и чрез църковни поучения и беседи;

5. да пази с пастирско усърдие енорияшите си от инославни и иноверни пропаганди;

6. да се грижи за духовното преуспяване на енорияшите си, **да посещава болни и причащава тежко болни и тези на смъртно легло, да ръси по домовете със Светена вода и да освещава домове при покана от собствениците**, да увещава енорияшите си редовно да посещават богусложението, да се изповядват и достойно чрез пост и молитва да се подготвят за приобщаване със Светите Тайни, да кръщават навреме децата си и да ги възпитават в православен дух;

7. да се грижи членовете на ~~енорията му~~ **църквата му** да изпълняват този Устав и църковните разпоредби;

8. със съдействието на Църковното настоятелството да насърчава християнското добротворство;

9. да се явява на събрания. свикани по нареждане на Епархийския митрополит;

10. да води редовно и да пази неповредени регистрите за кръщение, венчания и опела, да издава от тях извлечения и да изпраща на Епархийския митрополит чрез съответния епархийски наместник статистически данни за регистрираните в енорията кръщения, венчания и опела;

11. да поддържа и съхранява в изправност служебната Църковна и енорийска архива;

12. да извършва проверки възложени му от епархийския митрополит;

13. да контролира църковните служители в храма и енорията и при неизправност да съобщава на Църковното настоятелство, или ако е необходимо, да уведомява по-висшата църковна власт;

14. да извършва проверки по възложение на Епархийския митрополит;

15. да се грижи за Църковните имоти и за тяхното увеличаване;

16. да живее в енорията си или с разрешение на епархийския митрополит - и извън нея;

17. да не напуска енорията си без разрешение от епархийския митрополит;

18. енорийския свещеник се отнася до Епархийския митрополит чрез епархийския наместник;

19. да изпълнява своевременно и точно, нарежданията на духовното си началство;

20. да се ползва с правата на служението и сана си съгласно църковните правила, настоящия Устав, **Устава на Българската православна църква-Българска Патриаршия** и други синодални наредби при условие, че правата не са му отнето по църковно-съдебен ред;

21. да изпълнява точно, добросъвестно и усърдно задълженията си по служба и сан, определени от църковните правила и настоящия Устав, и при нарушение на задълженията си да отговаря по съответния църковно-дисциплинарен и църковно-съдебен ред;

22. да получава за служението си ежемесечно парично възнаграждение от ~~Синод-Светия~~ **църквата**, в размер, определен на основата на размера на усигурителния праг, установен в бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година; определеното по този ред възнаграждение не може да бъде по-малко от минималния осигурителен праг; **с решение на Настоятелството и одобрено от Общо събрание свещенослужителят може да получи много по- високо възнаграждение в зависимост от наличните средства;**

23. свещенослужителите могат да ползват жилище в църковно-енорийския дом и земя според местните условия и потребности; за

което епархийският митрополит може да задължи църковното настоятелство.

24. ако Църквата не е в състояние да осигури достатъчно средства за свещеника, то настоятелството може да разреши свещеникът да работи и извън църквата за допълнително възнаграждение или да служи в две и повече църкви, като всяка от тях плаща определена част от възнаграждението му в зависимост от техния бюджет; при нужда част от възнаграждението му може да се осигури и от епархията или Св. Синод.

25. да организира църковно училище и да следи за изпълнението на синодалната програма за обучение; да организира православно християнско братство за насърчаване на религиознопросветната и църковномилосърдната дейност на енорияшите;

26. енорийския свещеник може да извършва свещенодействия и треби в друга енория със съгласието на местния енорийски свещеник или с писмено разпореждане на епархийския митрополит;

27. има право най-малко на две (2) седмици платен годишен отпуск, чийто точна продължителност се определя от настоятелството в зависимост от прослужените години и приетите таблици;

28. да познава и изпълнява настоящия Устава и Устава на Българската православна църква-Българска Патриаршия;

29. да изпълнява и други решения одобрени от Църковното настоятелство и редовните членове на Редовно или Извънредно общо събрание, които не са в противоречие със Светите канони и решенията на Св. Синод.

Чл.31. Правата и задълженията на Подпредседателя са:

1. При отсъствие на председателя и с негово знание и съгласие да го замества само като административен, но не и като духовен ръководител;

2. при отсъствие на подпредседателя неговите функции се изпълняват от настоятел, избран от Църковното настоятелство и одобрен от свещеника;

3. заедно със свещеника изготвят дневния ред на заседанията на Църковното настоятелство и на Общите събрания на членовете;

4. отговаря лично най-вече за финансовата дейност на църквата, като дава възможност на свещеника да съсредоточи дейността си в религиозната дейност на Църквата;

5. да изпълнява и други задачи възложени му от Църковното настоятелство или настоящия Устав.

Чл. 32. Задълженията на **Секретаря** са както следва:

1. да води протоколите на всички заседания и събрания и да ги представя на следващото заседание или събрание за одобрение;

2. да се грижи за кореспонденцията на Църквата;

3. да изпраща в определения срок съобщения за заседания, събрания, чествания и др. по начин определен в този Устав;

4. да картотекира и пази кореспонденцията на Църквата;

5. да води книга за членовете на църквата, с необходимите данни посочени в настоящия Устав и да представи окончателния списък на редовните членове на Църквата, в деня преди Годишното отчетно изборно събрание;

6. при негово отсъствие дейността му се поема от настоятел избран от Църковното настоятелство;

7. да изпълнява и други задачи възложени му от Църковното настоятелство,

Чл. 33. Ако Църковното настоятелство назначи Управител на Църквата, той може да поеме много от задълженията на Секретаря, по решение на Църковното настоятелство.

Чл. 34. Задълженията на **Касиера** са както следва:

1. да приема приходите и извършва разходите според бюджета, и се отчита пред Църковното настоятелство и редовните членове на Редовни и Извънредни общи събрания;

2. да поддържа точна регистрация на приходите и разходите;

3. да води списък на заплатите и плащанията;

4. да плаща задълженията с банкови преводи, електронни банкови карти или с банкноти като изисква расписка за дадената сума;

5. да инвестира средства по нареждане на Църковното настоятелство след одобрение на Редовно или Извънредно общо събрание;

6. да депозира всички суми, получени за църквата в банковата сметка на Църквата, след надлежно попълнени вносни документи във възможно най-кратък срок;

7. да подготвя всяко тримесечие банково салдо и финансов доклад за Църковното настоятелство;

8. да държи списък на инвентаризацията на Църковното имущество, което се извършва в края на всяка година под негов надзор с още двама от настоятелите, определени от Църковното настоятелство;

9. да подготви заедно с председателя и подпредседателя бюджетите за следващата година, който след одобрение от Църковното настоятелство, ще се обсъди и приеме от членовете на Редовното общо събрание през ноември;

10. да съдейства, като представи всички документи, от които одиторът (проверителят) се нуждае, за да изготви периодичните финансови отчети; финансовия отчет за годината да бъде готов към края на януари, но най-малко две седмици преди Годишното отчетно изборно събрание през февруари;

11. да издава и изпраща разписки на тези енориаши, които са дарили средства на църквата през изтеклата календарна година; това да стане преди Годишното отчетно изборно събрание през февруари;

12. да изпълнява и други задължения определени от Църковното настоятелство;

13. при негово отсъствие, задълженията му се поемат от настоятел избран от Църковното настоятелство.

Чл. 35. Членовете на Църковното настоятелство, са задължени да изпълняват задълженията, които им се възлагат с решение на Църковното настоятелство.

ЧАСТ V

Книговодство

Чл 36. Свещеникът, Секретарят и Касиерът трябва да водят следните книги:

1. протоколна книга за заседанията на Църковното настоятелство и на Общите събрания - води се от Секретаря;

2. книга за записване на кръщенки, свадби и погребения - води се от Свещеника;

3. книга за членовете на Църквата - води се от Секретаря;

4. книга за приходите и разходите - води се от Касиера;

5. книга за записване на всички дарения - води се от Касиера;

6. книга в която се записват данни за дадени имоти и сгради под наем - води се от Касиера;

7. инвентарна книга, в която се вписват притежаваните от Църквата движими и недвижими имоти и тяхната стойност - води се от Касиера;

8. други книги които Църковното настоятелство смята за необходими;

9. по решение на Църковното настоятелство много от горните данни, а и друга информация може да се съхранява и обработва на компютър;

10. всички книги и архивни материали да се съхраняват в огнеупорни шкафове или помещения; Църковното настоятелство решава кой може да има достъп до тях.

ЧАСТ VI

Комитети

Чл. 37. Църковното настоятелство има право да съставя различни комитети за определена работа, като: епитропски комитет, комитет за собствеността и др. в зависимост от нуждата, като определя тяхната задача и срок на действие; във всеки комитет трябва да има един от настоятелите, който е председател на комитета, и по няколко редовни членове; за дейността си те се отчитат годишно пред Църковното настоятелство през януари.

ЧАСТ VII

Редовни общи събрания

Чл. 38. Църковното настоятелство е длъжно да организира всяка година две (2) **Редовни общи събрания** на енорияшите и редовните членовете на Църквата, първото през юли и второто през ноември, и едно (1) **Отчетно изборно събрание** всека втора година, през февруари.

Чл. 39. **Редовно общо събрание през юли**, със следния дневен ред:

1. Доклад от свещеника за религиозното възпитание на децата и членовете на Църквата и по други църковни въпроси;

2. Доклад от отговорния учител за дайноста на неделното училище през изминалата учебна година;

3. Обсъждане и приемане план за културно-просветната дейност на Църквата през новата учебна година;

4. Избор на учители за новата учебна година и определяне на тяхното заплащане, ако няма доброволци;

5. Доклад на Касиера за финансовото състояние на църквата през изтеклите шест месеца;

6. Разни.

Чл. 40. Редовно общо събрание през ноември със следния дневен ред:

1. Доклад от подпредседателя за дейноста на Църковното настоятелство свързано с материалното обезпечаване на Църквата.

2. Доклад от Касиера за девет месечното финансово състояние на Църквата; обсъждане и вземане решение за възнагражденията на свещенослужителите и църковнослужителите; обсъждане и приемане бюджета за следващата година.

3. Разни.

Чл. 41. Отчетно изборно събрание през февруари, (всека втора година) със следния дневен ред:

1. Доклад от Председателя за работата през изтеклите две години;

2. Доклад от Касиера за финансовото състояние на църквата през изтеклите две година;

3. Избор на проверител (одитор);

4. Избор на избирателно бюро;

5. Избор на ново Църковно настоятелство;

6. Разни.

Чл. 42. Църковното настоятелство може да свика **Извънредно общо събрание**, ако има неотложни задачи за обсъждане и решаване.

Чл. 43. Църковното настоятелство е задължено да насрочи Извънредно общо събрание, ако двадесет процента (20%) от редовните членове писмено уведомят Църковното настоятелство за необходимостта от такова събрание.

Чл. 44. Кворумът за Редовните и Извънредни общи събрания е двадесет процента (20%) от общата бройка на редовните членове на Църквата в момента на събранието, ако няма изрично споменат друг кворум в този Устав; в случай на равногласие, Председателя на събранието има право на решаващ глас, с вдигане на ръка.

Чл. 45. Никакви разисквания и решения не могат да се вземат, ако няма необходимия кворум; ако няма кворум и един час след определения час за събранието, Председателстващият събранието го закрива, като обявява, че ще насрочи ново събрание не по-късно от един месец;

Чл. 46. (1) Всеки член има право на едно гласуване, за всеки поставен за гласуване въпрос; за одобрение трябва да са гласували повече от половината от присъстващите редовни членове, с вдигане на ръка, ако в този устав няма други изисквания.

(2) Ако един от членовете направи предложение и поне още един го подкрепи, то това предложение трябва да се обсъди и постави на гласуване.

Чл. 47. Редовните членове се уведомяват за Редовните и Извънредни общи събрания писмено или по електронен път, най-малко две (2) седмици преди събранието; съобщението трябва да включва датата, часа, мястото и дневния ред на събранието.

Чл. 48. На Извънредно общо събрание, ако има сериозно основание, членовете могат да гласуват недоверие на Църковното настоятелство, и ако присъстват шестдесет процена (60%) от редовните членове и осемдесет процента от тях (80%) гласуват за неговото сваляне, то може да се избере ново Църковно настоятелство за остатъка от мандата на старото Църковно настоятелство.

Чл. 49. На Редовните и Извънредни общи събрания могат да присъстват енориаши, които не са редовни членове, но те нямат право да се изказват и гласуват; за по-лесно преброяване на гласовете те трябва да седнат отделно от редовните членове.

ЧАСТ VIII

Проверител

Чл. 50. На Годишното отчетно изборно събрание се избира платен, професионален Проверител (одитор), който не трябва да бъде член на църквата и не е в конфликт с интересите на църквата; на Проверителя се осигурява свободен достъп до всички финансови документи; по указание на Църковното настоятелство той изготвя и подписва периодични финансови доклади и Годишния финансов отчет.

ЧАСТ IX

Избор на Църковно настоятелство

Чл. 51. Църковното настоятелство се избира на Отчетно изборно събрание, което се провежда през февруари всяка втора година;

Чл. 52. Изборът на Църковните настоятели се ръководи от Избирателно бюро, състоящо се от Председател и трима (3) члена, които се избират преди да започне избора; в Избирателното бюро не се включват действащи настоятели с изключение на секретаря, който се присъединява към избирателното бюро;

Чл. 53. Църковното настоятелство има право да предложи одобрени от тях кандидати за настоятели, редовните членове имат също право да предложат кандидати за настоятели; Църковните настоятели се избират чрез тайно гласуване.

Чл. 54. Преди започване на избора на централната маса остават само Членовете на Избирателното бюро и Секретаря.

Чл. 55. Секретарят извиква поименно редовните членове и определя тяхната точна бройка и обявява дали има кворум; Не редовните членове и енорияшите се поканват да седнат отделно, за да може по-лесно да се броят гласовете.

Чл.56. Църковните настоятели се избират чрез тайно гласуване както следва:

1. Пръв се избира Подпредседателят, след него Секретаря и след него Касиера; всички останали членове на настоятелството се избират с една листа.

2. на членовете, които искат да направят предложение за Подпредседател им се дава **Бюлетина за предложения**, на която написват името на кандидата и оставят Бюлетина за предложения на масата на Избирателното бюро;

3. след като се представят всички предложения, Председателят на Избирателното бюро обявява, че даването на предложения е приключило и запитва по отделно всеки кандидат дали е съгласен да заеме тази длъжност, ако кандидатът е съгласен, името му се написва на таблото, поставено до масата на Избирателното бюро;

4. на членовете се раздават **Бюлетини за гласуване**, на които всеки редовен член е длъжен да напише само едно от имената на таблото и да пусне Бюлетина за гласуване в избирателната кутия;

5. след като всички членове са гласували, Председателят на избирателното бюро обявява, че гласуването е приключило, бюлетините се изваждат от Избирателната кутия, Председателят взема една след

друга бюлетините за гласуване и чете гласно името написано на нея, един от членовете на Избирателното бюро отбелязва с чертичка след името на кандидата на таблото, чийто име е прочел Председателят на Избирателното бюро;

6. кандидатът, който е получил най-много гласове се обявява за избран; в случай на равногласие, Председателят на Избирателното бюро има право на решаващ глас; ако има само един кандидат за дадена длъжност, той се обявява за избран с акламации;

7. членовете на настоятелството, се избират като в Бюлетина за предложения се написватимена (броя им зависи от това колко члена е решило да има всяка отделна Църква) от тези редовни членове които имат желание да направят предложение, и оставят бюлетина за предложение на масата на Избирателното бюро;

8. след като се представят всички предложения, Председателят на Изборното бюро обявява, че предлагането на предложения е приключило и чете гласно предложените кандидати и запитва всеки един от тях, дали е съгласен да заеме тази длъжност, ако е съгласен името му се написва на таблото;

9. Председателят подканя всички редовни членове да гласуват; всеки редовен член е длъжен да напише в Бюлетина за гласуване само от имената на таблото и да пусне бюлетината в Избирателната кутия;

10. след приключване на избора, Председателят на Избирателното бюро, чете гласно имената на предложените кандидати, като се поставя чертичка след името му;

11. обявяват се за избрани първитес най-много гласове;

12. новоизбраното Църковно настоятелство се въвежда в служба от свещеника след светата Литургия, в първия неделен ден, след като митрополита утвърди избора; всеки настоятел подписва Клетвена декларация; настоятелството ще влезе в длъжност една (1) седмици

след датата на въвеждане в служба; през което време предишното Църковно настоятелство въвежда новото настоятелство в дейността на Църквата;

13. Протоколът и изборните книжа се изпращат на епархийският митрополит; епархийският митрополит утвърждава проведеният избор, когато Епархийският съвет е разгледал изборните книжа и е установил, че са редовни. Когато се установи, че изборът е нередовен, епархийският митрополит разпорежда провеждането на нов избор.

14. всички бюлетини и материали по избора се съхраняват от Секретаря в архивата на Църквата.

ЧАСТ X

Избор на свещеник

Чл. 57. (1) Когато се оваканти длъжността на свещеника, или е необходим още един свещеник, Църковното настоятелство информира Епархийския митрополит за необходимостта от свещеник и го моли, ако той има подходящ кандидат, да информира Църковното настоятелство.

(2) ако Църковното настоятелство има свой кандидат, то информира Епархийския митрополит и го моли за неговата благословия;

(3) след като Църковното настоятелство гласува и одобри кандидата за свещеник, то организира Извънредно общо събрание на което информира членовете за предложението от тях кандидат за свещеник.

(4) само едно име на Енорийски свещеник може да се представи на членовете на Църквата за одобрение;

(5) ако болшинството от редовните членове на Извънредното общо събрание с явно гласуване одобряват предложението кандидат за

Свещеник, Църковното настоятелство изпраща протокола от събранието до епархийския митрополит и го моли за неговото одобрение, и назначение;

(6) одобреният от епархийският митрополит кандидат за Свещеник, встъпва в длъжност след назначаването му от епархийския митрополит.

ЧАСТ XI

Предложение за освобождаване на свещеник

Чл. 58. Ако свещеникът иска да подаде оставка, той трябва писмено да изложи причините и да уведоми Църковното настоятелство и Епархийския митрополит, който взема съответно решение.

Чл. 59. (1) Ако свещеникът не изпълнява задълженията си по Устава на Българската православна църква - Българска Патриаршия и този Устав, и уронва не само собствения си авторитет но и авторитете на църквата, на заседание на Църковното настоятелство се разглежда в негово присъствие неговото поведение, дава му се думата за обяснение и протокола от заседанието се изпраща на Епархийския митрополит;

(2) Ако свещеникът и след три (3) месеца продължава да не изпълнява задълженията си и продължава да уронва собствения и на църквата авторитет, Църковното настоятелство в негово присъствие отново разглежда неговото поведение, дава му се думата и протокола от заседанието се изпраща на Епархийския митрополит;

(3) Ако след шест (6) месеца от второто разглеждане на поведението на свещеника, той не се поправи, Църковното настоятелство изслушва свещеника за трети път и ако намери, че има достатъчно основания да предложи на Епархийския митрополит да го освободи от заеманата от него длъжност, поставя въпроса на тайно гласуване и ако болшинството от настоятелите гласуват за неговото

освобождение от длъжност, свещеникът може да подаде оставка, в противен случай въпросът се разглежда на Извънредно общо събрание;

(4) На Извънредното общо събрание се изнасят всички факти и се дава думата на свещеника; ако осемдесет процента (80%) от редовните членове присъстват на събранието и осемдесет процента (80%) от тях, гласуват за освобождението му, протоколите от заседанието на Църковното настоятелство и от Извънредното общо събрание се изпращат на Епархийския митрополит с молба, решението на Извънредното общо събрание да бъде уважено, и Свещеникът да бъде освободен от длъжност; ако Епархийският митрополит се нуждае от допълнителна информация, такава му се предоставя; ако митрополита се убеди, че свещеникът не изпълнява задълженията си и уронва собствения и на църквата авторитет, митрополитът би трябвало да уважи и да се съгласи с решението на Извънредното общо събрание и да освободи от длъжност свещеника;

(5) След освобождение на свещеника от длъжност от Епархийския митрополит, Църковното настоятелство дава на свещеника два (2) месеца платен отпуск и му изплаща всички дължими суми.

(6) Свещеникът може да насрочи заседание на Настоятелството, за да се защити от необосновани обвинения срещу него.

ЧАСТ XII

Служители на Църквата

Чл. 60. Служители на Църквата са Свещенослужителите: свещеникът и дяконът и Църковнослужителите: клисар, певци, диригент, учители и други;

Чл. 61. Служителите подписват договор с Църковното настоятелство, в който са указани техните права, задължения и възнаграждения;

Чл. 62. Служителите на Църквата се избират от Църковното настоятелство и се представят на Редовно или Извънредно общо събрание за одобрение ако друго не е предвидено в този устав.

Чл. 63. Църковното настоятелство трябва всяка година да обсъжда възнагражденията на свещенослужителите и църковнослужителите и да представи своето решение на Редовното общо събрание през месец ноември за одобрение.

Чл. 64. Църковнослужителите могат да си подадат оставка с молба, като писмено изтъкнат причините за това, най-малко тридесет дни (30) дни предварително.

Чл. 65. Църковнослужител може да бъде уволнен по сериозни причини, ако за това гласуват болшинството от настоятелите и се одобри от две- трети (2/3) от реовните членове присъствували на Редовнио или Извънредно общо събрание.

Чл. 66. Ако Църквата няма средства да плаща на църковнослужителите, то може да се търсят доброволци за тези длъжности.

ЧАСТ XIII

Неделно училище

Чл. 67. (1) Църковното настоятелство е задължено да организира Неделно училище за децата на енорияшите;

(3) Свещеникът е задължен от време на време да посещава класовете на Неделното училище и да беседва с децата;

(4). започването и завършването на учебната година, а също и продължителността на Коледната и Великденска ваканция, се определят от Църковното настоятелство;

(5) кандидатите за учители подават молба, която се разглежда от Църковното настоятелство и избраните и одобрени кандидати от Настоятелството се представят за одобрение на Редовното общо събрание през месец юли;

(6) учителите се назначават за една учебна година, но може да се преназначат;

(7) учителите трябва да обучават децата, по указание на Свещеника, и децата да присъстват за част от Неделната Литургия;

(8) учителите водят дневник за присъствието и успеха на учениците;

(9) след завършване на учебната година, Църковното настоятелство и учителите организират тържество по случай завършване на учебната година, на което учениците изнасят културно -музикална програма с духовно-религиозно съдържание и след нея, Председателят на Църковното настоятелство им връчва дипломите.

ЧАСТ XIV

Църковен бюлетин

Чл. 68. Църковното настоятелство е задължено да съставя, отпечатва и изпраща по пощата или електронно до всички енорияши месечен Църковен бюлетин; Църковния бюлетин трябва да съдържа статия на религиозна тема, дадена от Свещеника, съобщения за Църковните празници и служби, платени реклами на различни предприятия и необходима друга информация за енорияшите.

ЧАСТ XV

Женска и младежка секции

Чл. 69. (1) Църковното настоятелство може да организира Женска секция;

(2) женската секция се състои от група жени, от енорията, които доброволно изявяват желание да помагат на Църковното настоятелство при организиране на църковни тържества, чествания и други мероприятия;

(3) жените от женската секция си избират една от тях за Отговорничка, която трябва да бъде редовен член на Църквата; Отговорничката осъществява връзката между Женската секция и Църковното настоятелство, чрез настоятелът който е избран от Църковното настоятелство да отговаря за нея;

(4) отговорничката на Женската секция представя програмата на Женската секция на Църковното настоятелство за одобрение;

Чл.70. (1) Църковното настоятелство може да организира Младежка секция;

(2) Младежката секция се състои от младежи на енорияшите, които доброволно изявяват желание да помагат на Църковното настоятелство при организиране на църковни тържества, чествания и други мероприятия, а също да организират самите те спортни състезания, шахматни и други турнири с Младежки секции на други Църкви;

(3) младежите си избират Отговорник; отговорникът трябва да бъде редовен член на Църквата; Отговорникът осъществява връзката между Младежката секция и Църковното настоятелство чрез настоятелът, избран от Църковното настоятелство да отговаря за нея;

(4) отговорникът на младежката секция представя програмата на Младежката секция на Църковното настоятелство за одобрение;

ЧАСТ XVI

Църковен хор и псалт

Чл. 71. (1) Църковното настоятелство трябва да организира църковен хор и да назначи диригент;

(2) диригентът организира хора и редовните репетиции с него, и с помощта на Свещеника подготвят репертоара;

(3) диригентът може да изпълнява длъжността на псалта, ако такъв няма или отсъства;

(4) свещеникът отговаря за Църковния хор. Диригентът и псалта са му подчинени.

ЧАСТ XVII

Църковна собственост

Чл. 72. Всички имоти, сгради и притежания на Църквата трябва да бъдат на името на(името на Църквата и неиния адрес).

Чл. 73. Църковното настоятелство и редовните членове на Редовни и Извънредни общи събрания нямат право да вземат решение за продажба, замяна и да залагат имотите и сградите, притежание на Църквата.

Чл. 74. Купуването на недвижима собственост или постройка на нова сграда трябва да бъде одобрено от членовете на Църквата на Извънредно общо събрание и от Епархийския митрополит.

Чл. 75. Кворумът за купуване на недвижима собственост и постройка на нова сграда е осемдесет процента (80%) от редовните членове, от които осемдесет процента (80%) трябва да одобрят предложението.

Чл. 76. Построяването на нова сграда се ръководи от Строителен комитет, предложен от Църковното настоятелство и одобрен на Редовно или Извънредно общо събрание; броя на неговите членове се определя от Църковното настоятелство, като един от членовете ѝ, трябва да е настоятел, той е и Председател на Строителния комитет, избран от Църковното настоятелство; плановете за ново строителство се одобряват от Епархийския съвет.

Чл. 77. Строителният комитет се отчита за дейността си пред редовните членове на Редовно или Извънредно общо събрание.

ЧАСТ XVIII

Общи разпоредби

Чл. 78. Финансовата година на Църквата завършва на 31 декември.

Чл. 79. Печатът на Църковното настоятелство е кръгъл с надпис наоколо: "Църковно настоятелство при храм 'Св.....в,'" и в средата кръст.

Чл. 80. В този Устав, освен ако съдържанието изисква друго, ще се прилагат следните тълкувания:

1. думите, в единствено число включват думи в множествено число и обратно;
2. думи от мъжки род, включват и думи от женски род и обратно.

ЧАСТ XIX

Изменения и допълнения на Устава

Чл. 81. Изменения и допълнения на този Устав могат да се направят на Църковен събор по предложение на Светия Синод или по предложение на членове на Събора.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предложените промени на Част първа, Глава дванадесета и Част пета, Глава трета на УБПЦ-БП могат да се разпределят главно в две групи както следва:

1. Възстановяване на права и задължения на Енорийските църкви, които са имали в миналото:

- а. Да избират своите свещеници.
- б. Да изплащат възнагражденията на свещениците.
- в. Право на собственост върху недвижимите имоти на Църквата.
- г. Свободно да се снабвяват със свещи.

2. Постановления които са нови за Църквите в България, но действащи в Устави на български църкви в чужбина с повече от сто годишна история:

- а. Активно участие на редовните членове на Енорийските Църкви в тяхното управление и живот.
- б. Всяка църква да има свой Устав.
- в. Въвеждане на понятието редовен член.
- г. Въвеждане на Членски принос. (членски внос)

От горното се вижда, че половината от съществените промени, които се предлагат, са били включени в миналото в УБПЦ. Останалите съществени промени са взети от опита на сто годишни Църкви в Америка и Канада. В Проекто-устава на Българската Православна Енорийска църква не сме вложили съществени лични идеи, но сме инкорпорирали опита от миналото и настоящето на нашата Църква у нас и в чужбина.

Едно от най-съществените предложение, което не е било част от УБПЦ в България, е предлаганото активно участие на редовните членове в управлението и живота на Църквата.

Уставът е само един от лостовете, необходим за възраждане на Църквата. Изключително важна е християнската просвета. Необходимо е клирът да се освободи от задължения, които могат да се поемат от Църковните настоятелства и редовните членове, така както е предложено по-горе в Проекто -Устава за Енорийските църкви, и да съсредоточат своите усилия в християнизация на народа ни.

Трябва да продължим борбата за приемане на предмета Религия, като задължителен в училищата.

За да се почувства ефектът от усилията ни за възраждане на християнството у нас, трябва да минат много години, но с молитви, неуморен труд и любов един към друг, ще успеем!

Убедени сме, че в Проекто-Устава има грешки, неточности и неща, които трябва да се премахнат или заменят с други. Разчитаме на диалога със специалисти за мнения и предложения. Само след задълбочено проучване и корекции, направени съобразно с предложенията, той ще се оформи в окончателния си вид и може да се представи на Св. Синод за оглед и одобрение.

ПРОМЕНИ НА УБПЦ-БП

Те са необходими само ако Проектът - Уставът на Българската православна енорийската Църква се одобри от Св. Синод и на Църковен събор. Ако се приеме като пилотен проект, тези промени не са необходими.

Чл. 58 , Т. 28. отпада, поради премахване на монопола на Светия Синод върху производството и разпространението на свещи.

Т. 38. отпада, поради възстановяване правото на собственост на църквите върху тяхните храмове и недвижими имоти.

Чл. 95. Т. 8. отпада, по същата причина както, **Чл. 58**, Т.38.

Чл.121. се променя както следва:

Т. 2. да следи навсякъде редовно да се извършва богослужение, да се поддържа благолепието и благочинието в храмовете. ~~и да се употребяват при обществено и частно богослужение свещи, които носят отличителния знак на Българската православна църква-Българска Патриаршия, отвърден по съответния ред;~~

Т. 6 отпада, поради редовните финансови проверки от одитора (проверителя) избран от членовете на църквата за тази цел.

Т. 8, отпада, понеже енорийската църква е юридическо лице и има законното право да съставя и одобрява своя бюджет.

Т. 10, отпада, поради прехвърляне правото на собственост на недвижимите имоти от Светия Синод и епархиите на енорийските църкви.

Чл. 126. Т. 6, отпада, поради избиране на строителен комитет от редовните членове на църквата, който да ръководи строежа на храма.

Т. 10. да преглежда регистрите за кръщения, венчания и опела. ~~и приходно-разходните книги на църковните настоятелства;~~

Коментар: Одитора редовно проверява финансовите документи и съставя отчети.

Чл. 134. Ал. (3) след ръкоположението на свещеника, извършено по ал. 2, епархийският митрополит издава заповед за назначението му, която съдържа длъжността, на която се назначава, мястото на назначението, ~~размера на възнаграждението~~ и други условия;

Коментар: Размера на възнаграждението се определя с решение на Извънредно общо събрание, като се спазва Чл. 135, Т. 21. на УБПЦ-БП.

Чл. 135. Т. 21. да получава за служението си ежемесечно парично възнаграждение от(името на Църквата) ~~Светия Синод~~ в размер, определен на основата на размера на осигурителния праг, установен в бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година. Определеното по този ред възнаграждение не може да бъде по-малко от минималния осигурителен праг. **Църквата може да даде много по-високо възнаграждение, ако финансовото ѝ състояние позволява.**

Чл. 140. Ал.(2) Църквата е юридическо лице, ~~което е местно поделение на Българската православна църква – Българска Патриаршия и на съответната митрополия.~~ **и има всички права и задължения по закона за юридическите лица.**

Ал.(3) Наименованието на Църквата като юридическо лице е наименованието на самия храм **и неговия адрес.**

Ал.(4) Църквата се управлява от църковно настоятелство от 4 ~~6~~–9 души и се представлява пред компетентните органи от енорийския свещеник, който е председател на църковното настоятелство. В определени случаи по решение на настоятелството председателят може да упълномощава и други лица да го представляват. В своята дейност настоятелството се подпомага от прицърковни организации, като православни християнски братства, **женската и маладежката секция към църквата** и др.

Ал.(5) и (6) отпадат, защото в предложеният Устав за енорийските църкви са дадени други постановления.

Ал. (8) отпада, защото Църквата запазва собствеността на недвижимите си имоти.

Чл. 142. Ал. (1) Т. 3. да е навършил ~~30~~ 18 години.

Ал.(3) Т. 1. отпада.

Коментар: В много църкви няма достатъчно кандидати за настоятели и да се ограничава тяхния избор поради роднински връзки не е желателно. Тук обаче трябва да се спазва условието, да нямат конфликт на интерес с Църквата.

Чл. 143. Ал. (1), (2) и (3) отпадат, като се заместват с текста: **Църковното настоятелство организира и провежда всяки две години, Отчетно изборно събрание през Февруари, на което се избира ново Църковно настоятелство.**

Чл. 144. Ал. (1) Едновременно с избирането на църковното настоятелство се избира и **проверител (одитор)** ~~проверителна комисия от 3 до 5 члена, имащи чествата на църковни настоятели по чл. 142.~~

Чл. 145. Ал. (1) Служебният период на църковните ~~настоятели~~ **настоятели** е ~~четиригодишен~~ **най-много четири последователни години.**

Чл. 146. Ал. (1) Избиратели могат да бъдат всички български граждани, православни християни, **редовни** членове на църквата в съответната енория, навършили 18 години.

Ал.(2) ~~Записването в Списъкът с имената на редовните членове избирателите трябва да е готов в деня преди избора. приключи до вечерната служба преди деня на избора.~~

Чл. 147. Ал. (1) **Отчетно изборно събрание** ~~Събранието за~~ **на което се избира** ~~избиране на~~ **църковното настоятелство** се открива след света Литургия в определения от **църковното настоятелство** епархийския митрополит ден и продължава до **изчерпване на дневния ред.** ~~14 часа.~~

Ал. (2), (3), (4), (5), и (6) отпадат, защото се заместват с нови постановления в предложения Устав

Чл. 148. Ал. (2) и (3) отпадат като ненужни и отежняващи работата на епархийския митрополит.

Чл. 149. е включен изцяло в предлагания Устав, може да остане и в УБПЦ-БП.

Чл. 153. Ал. (1) ~~Православните християни енориаши,~~ членовете на църквата ~~като местно поделение на Българската православна църква - Българска Патриаршия са длъжни~~ **имат следните права и задължения:**

Т. 1, 2, 3, 4, 5 и 6 остават непроменени.

Ал.(2) ~~Християните~~ **Членовете** са длъжни да спазват правилата за единство и неделимост на Светото православие, на Българската православна църква - Българска Патриаршия и на найните местни поделения.

Чл. 154. остава с малки корекции, виж **Чл. 12** в предлагания Проект-Устав.

Чл. 160. остава непроменен и е включен в предлагания Проект-Устав като **Чл. 22.**

Чл. 241 и Чл. 242. отпадат, поради премахване на монопола върху свещите.

Чл.243. Ал.(3) отпада, понеже църквите изплащат възнагражденията на свещениците.

ЧАСТ ПЕТА

Глава трета

Единен синодален регистър на имотите, собственост на Българската православна църква - Българска Патриархия

Част пета, Глава трета отпада, поради запазване правото на собственост на недвижимите имоти на енорийските църкви, предложено в Проекто-Устава на Българската православна енорийска църква, право което те имат като юридически лица.

Благодарим Ви, че имахте търпение и желание да прочетете по-горе предложеният материал, очакваме с нетърпение вашият коментар.

E-mail: kvaltchev@rogers.com Fax. и Tel. 416-445-4112

Address: Dr. Konstantin Valtchev

233 Beecroft Road, Apt.501

Toronto, Ontario, M2N 6Z9

Canada

30 ноември, 2016г. Торонто, Канада

